

اگر چه بهبود وضعیت بهداشتی، اقتصادی و اجتماعی تاثیر بسزایی در کاهش آلودگی به شپش داشته است، اما همچنان این انگل گسترده‌ای جهانی دارد. شپش مختص جامعه یا طبقه اجتماعی خاصی نبوده و تمام افراد جامعه را مخصوصاً در فصول سرد سال ممکن است درگیر کند. شیوع این بیماری در کودکان بسیار بیشتر است و در جنس مونث شایع‌تر از جنس مذکر است.

معرفی شپش:

شپش حشره کوچکی به رنگ سفید مایل به خاکستری است که دارای دهانی مخصوص مکیدن خون، دو شاخک و سه جفت پای کوتاه است.

شپش یک انگل خارجی بدن انسان محسوب می‌شود. می‌تواند سر، بدن و ... را آلوده کند. تخم شپش «رشک» نام دارد و بیضی شکل و سفیدرنگ و به اندازه ته سنجاق است و به مو و درز لباس‌ها می‌چسبد.

شپش در مو و لباس زندگی می‌کند و فقط به خاطر تغذیه روی سطح بدن می‌آید و خودش را به پوست بدن می‌چسباند و پوست را سوراخ کرده و بزاق خود را در زیر پوست تزریق نموده و با مکیدن خون، مواد زائدی را نیز از خود دفع می‌کند. همین تلقیح مواد زائد و بزاق به زیر پوست منجر به ایجاد برآمدگی قرمز رنگ خارش‌داری می‌گردد.

از نظر شدت و شیوع آلودگی به انواع شپش، عواملی چون سن، جنس، نژاد، وضعیت اقتصادی و اجتماعی موثر شناخته شده‌اند. آلودگی در تمام گروه‌های سنی دیده می‌شود ولی شپش سر در کودکان (سنین مدارس ابتدایی) شیوع بیشتری دارد.

نکته اینجاست که اگر چه به طور معمول شپش در جوامع فقیر و متراکم شایع‌تر است، ولی در شرایط همه‌گیری کلیه طبقات اجتماعی و اقتصادی جامعه را فرا می‌گیرد و حتی در جوامع چندنژادی مشاهده شده که شپش سر در سفیدپوستان شایع‌تر از سیاه‌پوستان است.

انتقال چگونه صورت می‌پذیرد؟

انتقال از یک فرد به فرد دیگر می‌تواند از طریق تماس مستقیم یا استفاده از وسایل شخصی دیگران مثل شانه، کلاه، شال، حوله و روسری صورت گیرد. انتقال در افراد خانواده به سرعت و سهولت رخ می‌دهد. ابتلا قبلی به شپش ایمنی ایجاد نمی‌کند. بنابراین یک فرد ممکن است بیش از یکبار به بیماری مبتلا گردد.

چگونه به وجود شپش سر مشکوک شویم؟

بزاق و ترشحات شپش سر محرک بوده و باعث خارش قابل توجه می‌شود اما تقریباً همه افراد با اطلاع یافتن از وجود شپش سر در نزدیکیان خود، ناگهان دچار خارش سر میشوند! بنابراین طبیعی است که صرفاً وجود خارش کافی نبوده، لازمست که معاینه و بررسی دقیق تری انجام شود خیلی از اوقات هم، مدرسه یا همسایگان ممکن است شما را از

وجود شپش در دانش آموزان مطلع کنند و لازمست که شما خانواده خود را از این نظر بررسی نمایید.

شپش سر اغلب با چسبیدن به قاعده مو خود را از چشمان شما مخفی می کند، ضمن آنکه از نور و گرما هم گریزان بوده ، غالباً دور از تاج سر قرار می گیرد لذا بیشتر مشاهده رشک های چسبیده به سر است که شک به بیماری را بر می انگیزد.

علائم ابتلا چیست؟

وقتی شپش روی سر راه می رود یا از خون فرد تغذیه می کند علائم اصلی بیماری یعنی خارش ایجاد می شود. معمولاً خارش در ناحیه پشت سر و اطراف گوش ها بوده و یا در این نقاط از شدت بیشتری برخوردار است. پس از چند روز تا چند هفته خارش تشدید می گردد. می تواند به همراه عفونت های سر، چسبیدن موهای سر به همدیگر و بزرگ شدن غدد لنفاوی پشت گردن باشد. اغلب شپش روی سر به راحتی دیده نمی شود مگر در مواردی که تعدادی زیاد از شپش روی سر وجود داشته باشد.

راه درمان:

سابق بر این تنها راه نجات از دست شپشها، تراشیدن موها از ته بود. اما امروزه شامپوهای ضد شپش همه جا در دسترس هستند. فرد شپشزده باید یک دوره مشخص از این نوع شامپوها استفاده کند. این شامپوها به علت دارا بودن ترکیبات شیمیایی بخصوص باعث مرگ شپشها می شوند و به مرور زمان با حل کردن کپسول تخمها آنها را از مو جدا می کنند. شامپوهای ضد شپش از شوینده های قوی به شمار می آیند و تا حدی نیز سمی هستند. اگر زخم های سر زیاد باشد، استفاده از این نوع شامپوها می تواند تولید عفونت کند. بهتر است قبل از استفاده حتما با پزشک مشورت شود.

اولین نکته این است که درمان فرد بیمار در آلودگی به شپش تاثیرگذار نیست. حتی اگر با بهترین روشها نیز درمان شود. چرا که اگر فردی در مجاورت و تماس نزدیک با یک فرد آلوده به شپش قرار داشته باشد، حداکثر تا ۲ هفته بعد مجدداً آلوده می گردد، پس مهمترین اصل در مبارزه با شپش، انجام درمان دسته جمعی و همگانی و رفع آلودگی از کلیه لوازم و وسایل مورد استفاده افراد به طور همزمان است.

مهمترین نکته در مهار شپش دانش آموزان هم بازدید روزانه موی سر و در صورت لزوم بازدید لباس و بدن آنها توسط معلمان و مربیان مدارس و ارجاع سریع موارد آلوده به واحدهای بهداشتی درمانی برای درمان فرد آلوده به همراه خانواده و اطرافیان وی است. پس از درمان ضدشپش، احتمال انتقال آلودگی از بین می رود و دانش آموز می تواند به مدرسه بازگردد.

درمان شپش سر با استفاده از سرکه:

راه دیگری نیز برای مبارزه با شپش های سر وجود دارد. دو قاشق غذا خوری سرکه را در یک لیتر آب حل کنید، سپس تمام سر و موها را با این محلول خیس کنید. بعد از چند دقیقه با یک شانه دندان ریز موها را خوب شانه کنید. محلول آب و سرکه کپسول تخمها را سست می کند و شانه دندان ریز به جدا کردن آنها از موها کمک می کند .

همه لباسها و ملافه هایی که با فرد شپشزده در ارتباط بوده اند باید تا حد ممکن با آب داغ شسته شوند. درجه حرارت بالاتر از ۵۱ درجه شپشها را از بین می برد. وسایلی که قابل

شستشو نیستند را می‌توان به جای دور انداختن در یک پلاستیک در بسته به مدت دو هفته در یخچال قرار داد .

اگر فرد یا فرزندان وی دچار این مشکل شده‌است حتما دوستان و اطرافیان را از مشکل خود آگاه کنید. دلیلی برای ترس یا خجالت وجود ندارد. جلوگیری از گسترش بیماری از بازگشت آن به سوی فرد هم جلوگیری می‌کند .

اما بهترین راه پیشگیری از شپش‌زدگی، استفاده از وسایل شخصی است. وسایلتان را به کسی قرض ندهید از کسی هم قرض نگیرید .

